

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 77 van 14 mei 2004 met betrekking tot een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij koninklijk besluit van 3 mei 2003 tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van de jongeren op het werk en tot aanpassing van de artikelen 124 en 128bis van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming (Belgisch Staatsblad van 23 mei 2003) werd in het bovengenoemd koninklijk besluit van 3 mei 1999 een afdeling Vbis – Bijzondere bepalingen van toepassing op stagiairs, dat de artikelen 12 bis tot 12 quinquies omvat, ingevoegd.

Het betreft een aantal bepalingen ter bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de stagiairs.

De Hoge Raad heeft hieromtrent advies nr. 48 van 12 april 2002 over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs uitgebracht. (PBW-D36-155).

De ministeriële omzendbrief van 12 januari 2004 betreffende de toepassing van het gezondheidstoezicht op stagiairs (Belgisch Staatsblad van 29 januari 2004) heeft tot doel de verplichtingen inzake gezondheidstoezicht op de stagiairs, die worden opgelegd aan de werkgevers bij wie stagiairs worden tewerkgesteld, te verduidelijken.

De bovengenoemde omzendbrief werd aangevuld met een ministeriële richtlijn van de Vlaamse Gemeenschap van 27 januari 2004 met betrekking tot het gezondheidstoezicht met inbegrip van het arbeidsgeneeskundig onderzoek voor leerling-stagiairs in het secundair onderwijs.

AGORIA heeft onder de vorm van een schema een voorstel van gezondheidstoezicht van stagiairs in de onderneming uitgewerkt (bijlage aan de notulen van de vergadering van het Uitvoerend Bureau van 27 februari 2004: PBW-R2004-PV3-BE330).

Dat voorstel beoogt een invulling te geven aan de huidige onduidelijkheden van het bovengenoemd koninklijk besluit van 3 mei 2003 en de omzendbrieven en een praktische regeling te voorzien in afwachting van een aanvullend koninklijk besluit.

Dat voorstel werd voorgelegd aan het Uitvoerend Bureau op de vergadering van 12 maart 2004.

Het Uitvoerend Bureau besliste op 12 maart 2004 om een commissie ad hoc te belasten met het onderzoek van de reflectienota over maatregelen ter verbetering van de toepassing van het gezondheidstoezicht op stagiairs, voorbereid door de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid, Afdeling normen welzijn op het werk.

De commissie ad hoc is bijeengekomen op 16 maart 2004 (D35bis/2bis).

Op de vergadering van het Uitvoerend Bureau van 2 april 2004 heeft de vertegenwoordigster van Mevrouw de Staatssecretaris meegedeeld dat op basis van de consensus van het overleg tussen de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en de Gemeenschappen een ontwerp van koninklijk besluit wordt voorbereid.

Dat ontwerp van koninklijk besluit zal voor advies aan de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk worden voorgelegd op een buitengewone vergadering op 14 mei 2004.

In het ontwerp van koninklijk besluit is het toepassingsgebied opgenomen en een definitie van stagiairs, werkgevers en onderwijsinstelling.

Het ontwerp van koninklijk besluit houdt een aantal bepalingen in:

- de verplichtingen van de werkgever inzake risicoanalyse en preventiemaatregelen
- de specifieke tariefregeling
- de voorwaarden waaronder de onderwijsinstelling belast kan worden met de verplichtingen van de werkgever
- een aantal wijzigingsbepalingen van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van de jongeren op het werk, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 3 mei 2003 en het koninklijk besluit van 28 mei 2003.

De bepalingen van het ontwerp van besluit zullen opgenomen worden in de Codex over het welzijn op het werk: Titel VIII Bijzondere werknemerscategorieën en werksituaties, Hoofdstuk III Stagiairs.

Het ontwerp van koninklijk besluit werd aan het Uitvoerend Bureau voorgelegd op 14 mei 2004. (PBW-D36bis-BE342).

Het Uitvoerend Bureau besliste om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen aan de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk op de vergadering van 14 mei 2004 (PBW-D36bis-254).

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD OP DE VERGADERING VAN 14 MEI 2004.

De Hoge Raad brengt hierna een algemeen advies uit over de principes opgenomen in het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bescherming van stagiairs.

Eventuele bijkomende technische bemerkingen over bovengenoemd ontwerp van koninklijk besluit zullen uiterlijk tegen 26 mei 2004 worden meegedeeld.

Advies van de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

Algemeen

De werkgevers brengen een gunstig advies uit over de grote lijnen van het ontwerp van koninklijk besluit:

- De werkgevers zijn reeds geruime tijd vragende partij om een oplossing te vinden voor de praktische problemen in verband met de toepassing van het koninklijk besluit van 3 mei 2003.

Het zou wenselijk zijn dat die problemen bij de aanvang van het nieuwe schooljaar opgelost zijn.

- De werkgevers wijzen erop dat zij destijds over deze aangelegenheid een advies hebben uitgebracht.

Zij stellen vast dat het ontwerp van koninklijk besluit overeenstemt met de krachtlijnen uit hun destijds uitgebracht advies, namelijk dat er een wisselwerking, een synergie moet zijn tussen enerzijds de onderwijsinstelling en anderzijds de werkgever bij wie de stagiair zijn of haar stage verricht.

Die synergie is met de voorliggende tekst in ruime mate mogelijk omdat voor leerlingen en studenten die in de onderneming gelijkaardige activiteiten uitoefenen als in de onderwijsinstelling er een risicoanalyse is van beide kanten, die kan aangevuld worden, naargelang het geval, door de onderwijsinstelling of door de werkgever.

- De werkgevers brengen dan ook over de grote lijnen een gunstig advies uit over het voorliggend ontwerp van koninklijk besluit.

Bemerkingen over het ontwerp van koninklijk besluit.

- De werkgevers herinneren aan hun standpunt dat zij reeds ingenomen hebben naar aanleiding van eerdere adviezen, namelijk dat zij vragende partij zijn om de bepalingen betreffende het medisch toezicht te groeperen in één enkel besluit medisch toezicht, zodat het voor alle betrokken partijen duidelijk is welke de bepalingen zijn die betrekking hebben op het medisch toezicht.

In het ontwerp van koninklijk besluit wordt immers met een tussenstap verwezen naar bepalingen van het koninklijk besluit medisch toezicht: eerst wordt verwezen naar het koninklijk besluit van 3 mei 1999 jongeren en in het voornoemd koninklijk besluit wordt verwezen naar het koninklijk besluit medisch toezicht voor de bepalingen zoals de voorafgaande periodieke beoordeling.

De werkgevers pleiten er dan ook voor om een rechtstreekse verwijzing te hebben en alle bepalingen betreffende het medisch toezicht onder te brengen in één enkele tekst.

- Het moet duidelijk zijn dat, als de stagiair blootgesteld is aan bepaalde risico's om reden van de activiteit die hij of zij in de onderwijsinstelling uitoefent, het medisch onderzoek verricht door de onderwijsinstelling niet opnieuw moet verricht worden als de stagiair in een bedrijf wordt tewerkgesteld waar hij aan dezelfde of aan gelijkaardige risico's wordt blootgesteld.

Dat moet verduidelijkt worden in het ontwerp van koninklijk besluit omdat, door de opsplitsing tussen enerzijds de risicoposten en anderzijds het voorafgaand gezondheidstoe-

zicht met de specifieke bepalingen voor jongeren, er op bepaalde plaatsen overlappingen zijn die moeten weggewerkt worden.

- Wat het formulier voor de gezondheidsbeoordeling betreft zijn de werkgevers van mening dat in dat formulier een beschrijving van de risico's moet opgenomen zijn.

Het daartoe geëigende instrument is de risicoanalyse die door de werkgever wordt opge maakt en bezorgd wordt aan de onderwijsinstelling, zodat de stagiair geïnformeerd wordt over de risico's.

Ook moeten de preventieadviseurs multidisciplinair samenwerken.

De preventieadviseur-arbeidsgeneesheer moet via de risicoanalyse informatie hebben om te beslissen welke gerichte onderzoeken er eventueel nog moeten verricht worden.

Het formulier voor de gezondheidsbeoordeling is dan niet het geschikte middel; het moet via de daartoe geëigende weg gebeuren.

- Er moet verduidelijkt worden dat de werkgever in de risicoanalyse niet moet nagaan of er stagiairs jonger dan 18 jaar zijn tewerkgesteld.

Wel moet de werkgever in de risicoanalyse opnemen dat, als er stagiairs jonger dan 18 jaar tewerkgesteld zijn, de voorafgaande gezondheidsbeoordeling moet gebeuren.

Advies van de vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties

Advies van de vertegenwoordigers van het ABVV

Het ABVV brengt een principieel gunstig advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit; het ontwerp van koninklijk besluit is gebaseerd op een aantal principes, waarover een akkoord werd bereikt onder sociale partners.

Het ontwerp van koninklijk besluit zal nog verder onderzocht worden en eventuele technische bemerkingen zullen nog worden bezorgd.

Advies van de vertegenwoordigers van het ACV

Het ACV heeft een aantal bemerkingen, andere dan technische bemerkingen, bij het ontwerp van koninklijk besluit:

- Artikel 2: de definitie van «stagiair» is te beperkend, teveel gericht op de doelstelling van de stage en niet op wat de kern van de kwestie betreft, namelijk de blootstelling aan risico's.

Vandaar dat een aantal stagiairs niet de bescherming zullen krijgen die door het besluit voorzien zijn.

Het gaat om jongeren die daadwerkelijk aan een risico zijn blootgesteld, maar in een stage die niet beantwoordt aan de beperkende voorwaarden van het besluit, inzonderheid in een stage waar er geen “daadwerkelijke arbeid” of verwerving van beroepservaring is (obser-

vatiestage bijvoorbeeld) of wanneer de voorwaarden niet beschouwd worden als zijnde gelijkaardig aan deze voor de werknemers van de onderneming of van de instelling.

Bovendien dekt de definitie niet de situaties waarbij de stagiairs tewerkgesteld zijn onder het gezag van de onderwijsinstelling voor activiteiten die verricht worden buiten die instelling (bijvoorbeeld leerlingen van de horeca-sector tijdens recepties of banketten).

- Artikel 3: er moet verduidelijkt worden dat de risicoanalyse moet uitgevoerd worden met de medewerking van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en dat zij voor voorafgaand advies moet voorgelegd worden aan het comité voor preventie en bescherming op het werk en, bij ontstentenis, aan de vakbondsafvaardiging.
- Artikel 4: uit de tekst kan niet duidelijk worden opgemaakt dat, in geval van tewerkstelling op een risicopost of bij nachtarbeid of een andere risicosituatie, het gezondheidstoezicht verplicht is.
- Afdeling III: Specifieke tariefregeling: voor het overmaken van de informatie over de gepresteerde uren aan de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk is geen procedure voorzien
- Afdeling IV: Voorwaarden waaronder de onderwijsinstelling belast kan worden met de verplichtingen van de werkgever.

Artikel 14: de tekst voorziet niet in het geval waarbij de stagiair een activiteit uitoefent buiten de onderwijsinstelling maar onder de leiding van de onderwijsinstelling en waar zich risicosituaties voordoen.

- Artikel 14, 1: er moet verduidelijkt worden dat de risicoanalyse moet uitgevoerd worden met de medewerking van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en dat zij voor voorafgaand advies moet voorgelegd worden aan het comité voor preventie en bescherming op het werk en, bij ontstentenis, aan de vakbondsafvaardiging.
- Artikelen 16 en 19 (artikel 12, §3): samenwerkingsakkoord: er is geen enkele reële waarborg dat de stagiairs beschermd zijn, daar de toepassing van deze bepalingen afhankelijk is van het af te sluiten samenwerkingsakkoord en dat dit samenwerkingsakkoord “de voorwaarden en de nadere regelen betreffende de toepassing van het gezondheidstoezicht op stagiairs” kan vaststellen.
- Artikel 21 (artikel 53, 2de §): de leeftijdsgrens, die vastgesteld is op 21 jaar in het koninklijk besluit van 3 mei 1999 wordt op 18 jaar gebracht; de leeftijdsgrens moet behouden blijven op 21 jaar.